

Tisztelettel és a legnagyobb elismeréssel kell adóznunk azoknak a férfiaknak, kik e művet létrehozták. Tisztelet és a legnagyobb elismerés illeti Ierson Henrik, az angol unitarius és Shippen, az amerikai unitarius társulat titkárát, kik ez ügyben erélyesen közreműködtek. Tisztelet és a legnagyobb elismerés illeti Ferencz József püspök urat, ki bölcs belátással és tapintattal előkészíté a nagyfontosságú ügyet: a budapesti unitariusok számára angol, amerikai és magyar unitarius segélyvel egy rendes papság felállítását, melyre a brit és külföldi unitarius társulat most lefolyt nagy gyűlése szentesítésül a pecsétet nyomta.

PÉTERFI D.

FERENCZ JÓZSEF PÜSPÖK EGYHÁZLÁTOGATÁSA BUDAPESTEN.

A budapesti unitáriusokra vonatkozólag fennebbi cikkünkben tett közlések t. olvasóink figyelmét, úgy hisszük, már is felkeltették az unitáriusok egyházi életében eme nagyjelentőségű vállalat iránt. Olvasóink bővebb tájékozást nyernek ez unitárius egyházi mozgalomról, az ügy fejlődéséről és jelenlegi állásáról Főt. Ferencz József püspök urnak a budapesti unitárius fiók-egyházban tett egyházlátogatása ismeretével.

A főt. püspök ur a trónörökös-pár menyegzői ünnepéye alkalmával az Egyh. képv. tanács határozatából Budapesten megjelenvén, hogy ott más unitárius főemberekkel az egyháznak képét viselje, e megjelenését igen alkalomszerűleg püspöki vizsgálatlalt kötötte össze és máj. 19-én az ottani unitáriusok a püspök ur elnöklote alatt közgyűlést tartottak.

Jelenvoltak: Hajós János, a fiókegyközség gondnoka, Bedő Albert algondnok, hg. Odescalchi Artur, Jakab Elek, Buzogány Aron, Végh József, Sebes Pál, Székely Ferencz, Székely Elek, Gál Jenő, Domaniczky István, Ürmösi Miklós, Nagy Lajos, Farkas Sándor és Hajós Gyula.

Püspök ur lelki örömmel tudatja, hogy a gyülekezetükben való mostani megjelenésének nagy fontossága van úgy a fiókegyházra, mint az egész vallásközönségre nézve, mert a mit néhány év előtt még remélni is alig mert, t. i. hogy a budapesti fiókegyházközség rövid idő alatt anyaekklézsiává nőhesse ki magát, az ma a megvalósulás pontján áll. Ugyanis az angol és amerikai unitárius társulatok titkárai arról értesítették, hogy választmányuk 100—100 font sterlinget szavazott meg a budapesti unitárius papság költségeire, ezt azonban azzal a feltétellel, hogy a budapesti s általán a magyar unitáriusok is az említett célra minden lehető áldozatot meg-

hoznak. Utal az angolok és amerikaiak gyakorlati gondolkozásmódjára és eljárására, mely szerint csak olyanokat támogatnak, kik magok is buzgósággal karolják fel ügyöket és azért áldozni tudnak. Erre nézve azonban a budapesti unitárius híveknek néhány év alatt kifejtett buzgóságából ítélve, teljes bizalommal van. Mindazonáltal ajánlja, hogy komolyan vessenek számot lelki és anyagi erejükkel és úgy határozzanak az anyaecklézsiává alakulás kérdése felett.

Mltgs. Hajós János, ministeri tanácsos, az egyház gondnoka üdvözlí a körükben megjelent főt. püspök urat és meleg köszönetet mond a mindnyájukra nézve nagy örömhír közléseért, de megjegyzi, hogy a főt. püspök ur eléterjesztésében egyet nem említett, t. i. hogy a segély kieszközlésében a leg-hathatósabb tényező maga a főt. püspök ur volt lankadatlan buzgalma s különösen az angol hitrokonokkal folytatott nagybecsü levelezései által.

A közgyűlés örömmel vette tudomásul a főt. püspök ur által közlöttek s egyhangulag és a legnagyobb lelkesedéssel mond köszönetet ügyökben tanusított fáradozásaiért s egyszerűsmind elhatározza, hogy az angol és amerikai társulatokhoz a felajánlt segélyért köszönő iratot intéz, kijelentvén, hogy az ügy érdekében ök is erejükhez mérten igyekeznek mindent megtenni.

Hogy a közgyűlés teljesebb felvilágosítást nyerjen, a főt. ur felolvastatja Ierson Henrik titkárral váltott leveleket, a melyekből kitűnt, hogy az angol és amerikai unitárius társulatok a 100—100 fontot egy évre szavazták meg ugyan, de biztosítják a budapesti unitáriusokat arról, hogy a segélyt az ezutání évekre is megadják, ha utánna sikert látnak; kitűnt továbbá, hogy a rendes lelkészt már ez év őszén kívánnák beállítatni és hogy a megszavazott 200 font sterlinget készek azonnal megküldeni.

Ez az anyaecklézsiává alakulás kérdését hozta előtérbe. Főt. ur azonban szükségesnek látja, hogy mielőtt ezt taglalás alá vennék, vétessenek számba a mult évekről szóló számadások, állíttassék meg az évi bevételek átlaga és készíttessék költségvetési tervzet az anyaeckla első évi kiadásairól, jelentí egyszerűsmind, hogy a magyar unitáriusoktól eddig beérkezett aláírások összege 4614 frt 18 kr., a miből 3561 frt befizetetett.

A költségvetés megkésztésére bizottság küldetvén ki, a közgyűlés másnap folytatódott.

A beterjesztett költségvetést, mely szerint az eckla összes bevétele 2868 frt 5 kr-ra számítatott s kiadása 2760 frtra, a közgyűlés elfogadta. Ezek alapján a püspök ur már feltehetőnek vélte a kérdést: akarja-e, lehetségesnek tartja-e a közgyűlés az eddigi fíókegyháznak anyaeagyházzá alakulását? Remélik-e, hogy az új alakban számra is növekednek, mert az

angol hitrokonok a látható siker s számbeli gyarapodás garantiáját kívánják.

Erre a közgyűlés egyfelől a budapesti unitáriusok erkölcsi és anyagi erejében és kitartásában bizva, másfelől pedig az angol és amerikai hitrokonok évenként megújítandó segélyére és az erdélyrészi unitáriusok, egyh. fő és képv. tanács hathatós támogatására számítva, a budapesti unitárius fiókegyháznak anyaegyházzá lételét egyhangulag kimondotta, meghatározván egyszersmind, hogy annak megerősítését az Mélt. és Főt. Egyh. Főtanácstól kérni fogja.

A papi állomás betöltése jöven szőnyegre, minthogy a budapesti gyülekezet az erdélyrészi unitárius papokat és más viszonyokat nem ismerheti annyira, mint a főt. püspök úr, választási jogáról ezuttal lemondott és a papválasztást a főt. úrra bízta.

Ezek után a főt. püspök ur kifejezvéen megelégedését az egyház ügyeinek pontos intézése felett és a közgyűlés a főt. urnak tapintatos elnöklétéért, üdvös indítványaiért, ügyökben tanusított fáradozásaiért, nagy éljenzések közt köszönetet szavazván, a püspöki vizsgálat véget ért.

LEVELEZÉS.

London, jun. 14. 1881.

Kedves barátom!

A különféle gyűlések annyira igénybe vették minden perczemet, hogy teljes lehetetlen volt korábban megírni e levelet. Mint tudod, utamat Felső-Olaszhon felé vettem, még pedig két okból: először, hogy Milanoban találkozzam az unitarismus szabadelvű harcosával, Bracciforti tanárral, s másodszor, hogy megláthassam az újkori magyar történelem leglátványosabb tényezőjét — Kossuth Lajost. Boldognak érzem magam, hogy mindkét tervem sikerült. Nem tartozik e levél szűk keretébe, hogy leírjam Trieszt szép fekvését, Miramare-t, a világ egyik legszebb pontját; az adriai tenger királynéját — Velenzét, Lombardia két legnevezetesebb városát, Milanót s Turint, vagy Turintól a moncenisi alaguton keresztül vezető vasutvonalat, mely mintegy 10 óráig folytonosan óriási magas hegyek s glätcherek között vezet. Mindezeket mellözve, folyóiratunkba tartozó dolgomat említék meg röviden. Milanoba érkezve, azonnal felkerestem Braccifortit, ki a legmelegebb barátsággal s rokonszenvvel fogadott. Ő volt egész nap az én vezetőm, s képzelheted, mily kellemes napom volt az ő társaságában. Legelőször is a híres milanói Domot néztük meg, melyet a milanóiak a világ 8-ik csodájának neveznek (s méltán) s mely a Szent-Péter templom (Rómában) s a sevillai kathedra után a legnagyobb. Leírásába nem bocsátkozom; csak